

Część pierwsza

Jean Daniélou

OD POZĄTKÓW DO KOŃCA TRZECIEGO WIEKU

Słowo wstępne	19
I. Kościół pierwotny	21
1. Zesłanie Ducha Świętego	21
2. Sekty żydowskie	23
3. Życie wspólnoty jerozolimskiej	27
II. Kościół poza Jerozolimą	31
1. Misja judeochrześcijańska	31
2. Sekty chrześcijańskie	33
3. Ośrodki chrześcijaństwa poza Jerozolimą	34
4. Misja Pawła i Barnaby wśród pogan	37
III. Kryzys judeochrześcijaństwa	40
1. Sobór w Jerozolimie i wydarzenia w Antiochii	40
2. Ekspansja chrześcijaństwa wśród pogan	42
3. Opozycja przeciwko Pawłowi	43
IV. Efez, Edessa, Rzym	48
1. Chrześcijaństwo w Azji Mniejszej	49
2. Misja palestyńska	52
3. Misja Piotra	55
V. Początki gnostycyzmu	59
1. Ebionici	60
2. Elkazaici	61
3. Nikolaici	61
4. Cerynt	62
5. Szymonianie	63
6. Menander	64
7. Satornil z Antiochii	64
8. Barbelognostycy	65
9. Setianie	65
10. Karpokrates	65
11. Bazylides	66
VI. Judeochrześcijańskie zwyczaje i symbole	68
1. Inicjacja chrześcijańska	68
2. Rok liturgiczny	72
3. Doktryna	74
VII. Kościół a Imperium Romanum	78
1. Pierwsze prześladowania	78

2. Kościół za panowania Antoninów	81
3. Wczesnochrześcijańskie apologie	84
4. Retoryka i filozofia	87
VIII. Heterodoksja i ortodoksja	89
1. Marcjon	89
2. Walentyn	91
3. Montanus	92
4. Tacjan Syryjczyk	94
5. Problem święcenia Wielkanocy	95
6. Rzymskie szkoły heterodoksyjne końca II wieku	96
7. Wybitniejsi biskupi	97
8. Ireneusz	99
IX. Wspólnota chrześcijańska w II wieku	101
1. Stany kościelne	101
2. Hierarchia	102
3. Charyzmaty duchowe	104
4. Małżeństwo i dziewictwo	105
5. Męczeństwo	108
X. Aleksandryjska szkoła katechetyczna	111
1. Dziedzictwo Grecji	112
2. Świat obrazów i symboli	113
3. Gnostycyzm i hellenizm	115
XI. Zachód pod panowaniem Sewerów	118
1. Edykt Septymiusza Sewera	118
2. Hipolit i Kalikst	123
3. Chrześcijaństwo w Afryce Północnej	128
XII. Społeczeństwo chrześcijańskie w III wieku	133
1. Rozwój kultu i form organizacyjnych wspólnoty	133
2. Początki sztuki chrześcijańskiej	137
3. Chrześcijaństwo a społeczeństwo pogańskie	142
XIII. Orygenes, Manes i Cyprian	149
1. Orygenes i Plotyn	149
2. Beryllos, Bardesanes, Manes	153
3. Korneliusz i Cyprian	158
XIV. Koniec trzeciego stulecia	165
1. Od Decjusza do Aureliana	165
2. Kościół na Wschodzie	168
3. Dysputy teologiczne	172
4. Organizacja kościelna	175

Część druga

*Henri-Irénée Marrou*OD PRZEŚLADOWAŃ ZA DIOKLECJANA
DO ŚMIERCI GRZEGORZA WIELKIEGO (303-604)

I. Chrześcijaństwo w przededniu wielkich prześladowań	179
1. Mały pokój Kościoła	179
2. Późne Cesarstwo: państwo totalitarne i nowa religijność	182
II. Ostatnie prześladowania i edykt tolerancyjny	185
1. Edykty o prześladowaniach i wprowadzenie ich w życie	185
2. Religijna postawa i polityka Konstantyna	187
III. Kościół w pierwszej połowie czwartego stulecia	190

1. Instytucje kościelne	190
2. Chrześcijański cesarz	191
3. Schizmy jako skutek prześladowań. Donatyzm	193
IV. Ariusz i Sobór Nicejski	197
V. Zmienne koleje kryzysu arianckiego	200
1. Reakcja antynicejska na Wschodzie	202
2. Wspólny front antysabeliański	203
3. Anomeizm i zwycięstwo nauki o „homoios”	204
4. Od Walensa do Teodozjusza	206
VI. Źródła i początki monastycyzmu	210
1. Święty Antoni, ojciec monastycyzmu	211
2. Zgromadzenia anachoretów	212
3. Cenobityzm Pachomiusza	213
4. Wspólnota bazylikańska	214
5. Św. Hieronim i szerzenie ideału ascetycznego w środowisku rzymskim	215
6. Zachodnie klasztory biskupie	216
VII. Rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa poza granicami świata rzymskiego	217
1. Chrześcijanie w cesarstwie sassanidzkim	217
2. Armenia	219
3. Kraje kaukaskie	220
4. Kraje arabskie	221
5. Etiopia	221
6. Germanowie i Wulfila	222
VIII. Rozwój chrześcijaństwa w obrębie Cesarstwa	224
1. Łaciński Zachód	224
2. Nawrócenie wsi	225
3. Arystokracja i sfery wykształcone wobec chrześcijaństwa	227
IX. Złoty wiek Ojców Kościoła	229
X. Życie chrześcijańskie przy końcu czwartego stulecia	235
1. Organizacja Kościoła	235
2. Liturgia i sakramenty	236
3. Formy pobożności	238
4. Kult męczenników	240
5. Pielgrzymki	241
XI. <i>Christiana tempora</i>	243
1. Wpływ chrześcijaństwa na prawodawstwo	243
2. Granice chrystianizacji obyczajów	244
3. Rozwój instytucji charytatywnych	247
XII. Narastanie różnic między chrześcijańskim Wschodem a Zachodem	249
XIII. Pierwsze spory chrystologiczne: od Apolinarego z Laodycei do Nestoriusza	253
XIV. Od soboru w Efezie (431) do soboru w Chalcedonie (451)	257
XV. Opozycja antychalcedońska	264
XVI. Monofizyci i neochalcedonianie. Spór o <i>Trzy Rozdziały</i>	268
XVII. Dzieje Kościołów poza granicami Cesarstwa	275
1. Kościół w Persji staje się Kościołem nestoriańskim	275
2. Armenia i kraje kaukaskie pomiędzy monofizytyzmem a ortodoksją	277
3. Kościół etiopski włączony w obręb monofizytyzmu	278
4. Rozwój chrześcijaństwa (monofizytyzmu) w Nubii i Arabii Południowej	279
XVIII. Wschodni monastycyzm w piątym i szóstym stuleciu	280
XIX. Cesarstwo bizantyjskie jako cesarstwo chrześcijańskie	285
XX. Kościół bizantyjski i jego formy pobożności	291
XXI. Pelagianizm	298
XXII. Skutki najazdów barbarzyńskich	304

XXIII. Koniec epoki patrystycznej na Zachodzie	312
XXIV. Narodziny średniowiecznej <i>christianitas</i>	324
XXV. Ku nawróceniu Europy Północnej	334
Chronologia	342
Wykaz skrótów	349
Bibliografia	353
Indeks osób	398
Indeks nazw geograficznych i etnograficznych	408
Spis ilustracji	413
Spis map	416